

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-354-68>

УДК 657.1.011.56

JEL classification: M41, H83, O33, C88

БАРДАШ Сергій

Херсонський економічно-правовий інститут

<https://orcid.org/0000-0001-5711-5229>

КРЕДИСОВ В'ячеслав

Херсонський економічно-правовий інститут

<https://orcid.org/0009-0000-6587-67X>

ПАШКОВА Алла

Херсонський економічно-правовий інститут

<https://orcid.org/0009-0003-7498-4073>

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ОРГАНІЗАЦІЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Модернізація публічного сектору економіки України є однією з умов успішної євроінтеграції. Її основу складають: модернізація бухгалтерського обліку в державному секторі, цифровізація публічного управління на рівні державної та місцевої влади, а також забезпечення прозорості та ефективності використання публічних коштів. Однією з умов одержання позитивних змін є перегляд вимог до організації бухгалтерського обліку бюджетних установ, який також обумовлений розвитком облікових інформаційних систем та застосуванням штучного інтелекту у формуванні обліково-аналітичної інформації. Встановлено, що: зміни, які зумовлює цифровізація, у т.ч. застосування штучного інтелекту, впливають на технологічний процес обробки інформації, тому мають знаходити своє відображення у питаннях організації бухгалтерського обліку бюджетних установ та враховуватись при визначенні облікової політики. Сформульовані висновки та викладені пропозиції сприятимуть підвищенню якості облікової інформації, всіх видів звітності, що складаються на її основі, забезпеченню транспарентності використання бюджетних коштів, а також посиленню євроінтеграційних процесів у сфері управління публічними фінансами.

Ключові слова: бухгалтерський облік у державному секторі; організація бухгалтерського обліку бюджетної установи, інформаційні облікові системи, штучний інтелект.

BARDASH Serhii, KREDISOV Viacheslav, PASHKOVA Alla

Kherson Economic and Legal Institute

IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE ORGANIZATION OF ACCOUNTING IN BUDGETARY INSTITUTIONS

Modernization of the public sector of the economy of Ukraine is one of the conditions for successful European integration. Its basis is: modernization of accounting in the public sector, digitalization of public administration at the level of state and local authorities, as well as ensuring transparency and efficiency of the use of public funds. One of the conditions for obtaining positive changes is the revision of the requirements for the organization of accounting in budgetary institutions, which is also due to the development of accounting information systems and the use of artificial intelligence in the formation of accounting and analytical information. The purpose of the study is to determine the impact of digitalization on the content of the organization of accounting in budgetary institutions. The methodological basis of the study is dialectical, abstract-logical, bibliographic methods, as well as induction, deduction, analysis and synthesis methods, which are used to determine the impact of digitalization, as well as artificial intelligence on the components of the organization of budget accounting of budgetary institutions. It was established that: the changes caused by digitalization concern all stages of the technological process of information processing, and therefore should be reflected in the issues of organizing accounting of budgetary institutions; the accounting policy of a budgetary institution, as the main component of the organization of accounting, is formed under the influence of strict regulatory regulation, budgetary discipline and the principle of unity of methodology, aimed at compliance with budget legislation, efficient use of resources and fulfillment of the main social tasks of functioning (education, healthcare, culture, law and order, etc.). Its development and improvement requires a systematic approach, which involves simultaneous consideration of regulatory, organizational, methodological, technological aspects. In modern conditions, this is achieved through digitalization, the use of information accounting technologies and artificial intelligence. Taking into account the above proposals will bring the actual transformation of accounting under the influence of digitalization into line with the local regulation of accounting policy and accounting organization of a budgetary institution, which will contribute to improving the quality of accounting information, all types of reporting compiled on its basis, ensuring transparency in the use of budget funds, as well as strengthening European integration processes in the field of public finance management. Prospects for further research are to study the problems of further digitalization of accounting of budgetary institutions, its impact on accounting policy and accounting organization, as well as the organization of cybersecurity of accounting information.

Keywords: accounting in the public sector; accounting organization of a budgetary institution, information accounting systems, artificial intelligence.

Стаття надійшла до редакції / Received 09.01.2026

Прийнята до друку / Accepted 28.01.2026

Опубліковано / Published 28.05.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© БАРДАШ Сергій, КРЕДИСОВ В'ячеслав, ПАШКОВА Алла

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Світова політична турбулентність, активна цифровізація соціально-економічних процесів із застосуванням штучного інтелекту (надалі ШІ) спричиняють незворотні зміни різних сфер життя суспільства.

Поява і розвиток різноманітних цифрових технологій та сервісів у публічному секторі призводить до скорочення витрати часу на проведення процедур збору й обробки інформації, а також зростання обсягів її зберігання. У такій ситуації змінюються умови діяльності бюджетних установ, а також вимоги як до бухгалтерського обліку, так і до його організації.

Існуючий натепер рівень розвитку ШІ пропонує потужні інструменти для автоматизації рутинних завдань, підвищення точності даних і надання прогностичної аналітики. Інтегруючи ШІ в системи бухгалтерського обліку, учасники відносин у сфері господарювання можуть покращити процес прийняття рішень, зменшити операційні ризики й ефективніше реагувати на зміни нормативних вимог.

Враховуючи той факт, що на перший план в оцінюванні процесів виходить визначення ефективності, економічності та швидкості досягнення цільових показників у публічному секторі, залишаються майже недослідженими тенденції його трансформації, оцінка змін якого визначається, у т.ч. завдяки даним бухгалтерського обліку, якісні характеристики яких залежать від його організації.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження проблем трансформації бухгалтерського обліку в державному (публічному) секторі набули вагомого значення в умовах продовження його модернізації задля забезпечення прозорості та ефективності використання бюджетних коштів, а також активного впровадження нових інформаційних технологій задля оптимізації процесів прийняття управлінських рішень державного, муніципального та локального рівнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що їх авторами було досягнуто певних результатів з питань:

- визначення впливу реформ у сфері бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі – БОДС) на фінансове управління в різних країнах світу [1];
- визначення умов успішної трансформації БОДС [2; 3];
- усунення недоліків в організації бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі – ОБОДС), що дозволило: 1) удосконалити формування робочого плану рахунків; надати рекомендації з організації праці та визначення повноважень співробітників бухгалтерської служби тощо [4]; 2) розкрити основні етапи підготовки наказу про облікову політику, визначити місце, роль, мету, принципи та елементи облікової політики, обов'язкові до врахування суб'єктами державного сектору [5; 6; 7; 8; 9]; 3) узагальнити поняття облікової політики та головних вимог щодо неї, а також щодо робочого плану рахунків, організації діловодства, документування операцій та документообігу, організації роботи облікового апарату [10]; 4) визначити інтегрований підхід до пооб'єктного відображення елементів політики з чіткими критеріями вибору і розкриття, а також обґрунтувати тривекторну модель модернізації – нормативну, організаційно-методичну та інноваційно-технологічну [11];
- визначення особливості в документуванні фактів господарського життя з використанням цифрових технологій, напрямів розвитку процесу документування з використанням технологій блокчейн за умови розробки належної нормативно-правової бази, а також розкриття впливу цифрових технологій на вимоги, що висуваються до облікового персоналу [12];
- визначення впливу цифровізації, глобалізації та вимог до прозорості управління публічними фінансами на БОДС [13];
- визначення загального впливу та змісту етапів еволюції впровадження інформаційних технологій у бухгалтерський облік [14; 15];
- визначення дорожньої карти впровадження ШІ в бухгалтерський облік, а також ідентифікації проблем його швидкої імплементації [16];
- визначення тенденцій та переваг впровадження ШІ в сферу фінансового обліку, як технології, здатної автоматизувати обробку даних, підвищувати точність, достовірність і швидкість формування облікової інформації, а також забезпечувати аналітичну підтримку управлінських рішень [17];
- визначення основних переваг цифровізації обліку в бюджетних установах та порівняння основних вітчизняних програмних продуктів, які використовуються для цілей обліку в бюджетних установах, з характеристикою їх функціональних можливостей [18].

Проведений огляд останніх досліджень та публікацій свідчить про значний науковий інтерес як до завершення трансформації БОДС, так й до застосування в бухгалтерському обліку інформаційних технологій, проте питання впливу цифровізації на ОБОДС залишаються майже не дослідженими.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Організація бухгалтерського обліку (надалі ОБО) будь-якого учасника відносин у сфері господарювання завжди залежала і буде залежати від рівня розвитку теорії бухгалтерського обліку,

впровадження теоретичних розробок у практику, а також технологій, що дозволяють оптимізувати бухгалтерські операції та збільшити рівень корисності інформації, що продукується системою бухгалтерського обліку для прийняття потенційно ефективних управлінських рішень.

Наразі спостерігається суттєве уповільнення розвитку облікової науки на тлі стрімкого розвитку цифровізації економічних відносин, а також залишаються не дослідженими питання трансформації ОБО бюджетних установ під впливом цифровізації бухгалтерського обліку.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження є визначення впливу цифровізації на зміст організації бухгалтерського обліку бюджетних установ.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що облікова політика бюджетних установ має враховувати:

- останні норми з регулювання БОДС, що з'являються у межах завершення його модернізації;
- наслідки перманентного процесу цифровізації публічних фінансів, - це стосується платформи відкритих даних у сфері публічних фінансів Є-data та відповідних модулів, електронної системи публічних закупівель Prozorro, електронних сервісів Державної казначейської служби України (системи дистанційного обслуговування клієнтів Казначейства з використанням програмно-технічного комплексу «Клієнт казначейства – Казначейство» та системи подання електронної звітності клієнтами Казначейства «Є-Звітність»);
- потенціал застосування програмних продуктів (Дебет Плюс, конфігурація Комплексний облік для бюджетних установ України; ФІТ–Бюджет; BAS: KBS. Бухгалтерія комунального підприємства KBS. Облік бюджетної установи; ЧІЖ–Бухгалтерія; Система БюджетСофт; УБС - українська бухгалтерська система. Управління бюджетною установою; MASTER: Комплексний облік для бюджетних установ) [18].

Разом з означеним необхідно враховувати, що модернізація БОДС ще не завершена, адже ще слід:

- розробити нові національні положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі - НП(С)БОДС) на основі прийнятих останнім часом міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі – МСБОДС);
- ввести зміни до вже чинних НП(С)БОДС, що обумовлені внесеними змінами до МСБОДС та змінами у національному законодавстві;
- розробити методичні рекомендації щодо застосування введених у дію НП(С)БОДС [3].

Паралельно з завершенням модернізації БОДС керівники бюджетних установ та головні бухгалтери все частіше звертають увагу на доцільність застосування продуктів цифровізації, адже вони надають суттєві переваги, серед яких:

- 1) розширення асортименту цифрових послуг;
- 2) ефективність, зручність, публічність та доступність інформації;
- 3) спрощення розрахункових операцій;
- 4) систематизація даних обліку, синхронне їх відображення в одній базі даних;
- 5) підвищення якості і повноти даних, що містяться в реєстрах обліку, зменшення кількості помилок;
- 6) спрощення подання звітності завдяки електронному документообігу;
- 7) налагодження планування та виконання бюджету;
- 8) відкритість даних про планові і фактичні бюджетні показники та взагалі процесу логіки ухвалення рішень;
- 9) доступність та зменшення вартості обміну великою кількістю дослідницьких даних завдяки різноманітним цифровим проектам [18].

До переваг використання ШІ в бухгалтерському обліку, на думку О. Росвої та інших, можна віднести те, що він: «... поступово трансформує бухгалтерський облік, роблячи його точнішим, швидшим і менш залежним від ручних операцій. Моделі машинного навчання покращують якість введення даних, підсилюють прогнозну аналітику та дають змогу автоматично виявляти ризики й ознаки шахрайства. Крім того, інтелектуальні системи підтримують бухгалтерів у щоденних завданнях і підсилюють аналітичну складову їхньої роботи» [16, с. 131].

До очікуваних переваг цифровізації слід також віднести інтеграцію бухгалтерських систем із ресурсами Державної казначейської служби, що дозволить уникнути дублювання даних, а також можливість запровадження електронних шаблонів облікової політики з автоматичним оновленням відповідно до змін нормативної бази, а також розвиток аналітичних модулів для оцінки впливу таких змін на фінансову та бюджетну звітність [11, с. 129].

Досягнуті та очікувані переваги також певною мірою впливатимуть на зміст облікової політики бюджетних установ, відповідна адаптація якої має відбуватись системно, в межах адаптації ОБО до наслідків цифровізації, адже облікова політика є її головним компонентом, що відображає принципи обліку, методи

оцінки та процедури обліку всіх об'єктів (нефінансових та фінансових активів, коштів бюджетів та розпорядників бюджетних коштів, розрахунків, видів капіталу та фінансового результату, зобов'язань, доходів, витрат), що використовуються для складання і подання фінансової звітності бюджетної установи.

Як зазначає В. Шинкаренко та інші [11], облікова політика бюджетної установи формується під впливом суворої нормативної регламентації, бюджетної дисципліни та принципу єдності методології, спрямована на дотримання бюджетного законодавства, ефективне використання ресурсів та виконання основних головних соціальних завдань функціонування (освіта, охорона здоров'я, культура, охорона правопорядку тощо). Її розробка та удосконалення вимагає системного підходу, що передбачає одночасне врахування нормативних, організаційних, методичних, технологічних аспектів [11, с. 129]. В сучасних умовах це досягається завдяки цифровізації та застосуванню інформаційних технологій, а також ШІ.

Слід зазначити, що як науковці, так і практики все більше схильються до думки, що головні розпорядники бюджетних коштів мають розробляти типові положення про облікову політику, що забезпечуватиме узгодженість та єдність підходів до облікових оцінок. Така пропозиція є слушною, однак її реалізація не звільняє керівника бюджетної установи від обов'язку дотримуватись доведених «з гори» вимог до облікової політики, обов'язку організувати бухгалтерський облік таким чином, щоб гарантувати її обов'язкове дотримання. Відповідно, керівник бюджетної установи має розумітись на компонентах облікової політики та мати достатнє уявлення про ОБО.

На наше переконання облікова політика бюджетної установи має охоплювати не лише питання бухгалтерського обліку та фінансової звітності, вона має також визначати аспекти управлінського обліку та управлінської звітності, у т. ч. податкового обліку, - податкових розрахунків, які також мають місце у діяльності бюджетної установи. Актуальні вимоги до змісту облікової політики викладені у монографії [3, с. 121-135].

Слід наголосити на тому, що від змісту облікової політики буде залежати й зміст ОБО бюджетної установи.

Процес удосконалення ОБО бюджетної установи має здійснюватися з урахуванням того, що ОБО має бути підпорядкована головному завданню будь-якої інформаційної системи, - забезпеченню системного перетворення облікової інформації про явища та процеси, що виникають в межах функціонування бюджетної установи з метою формування подальшого активного впливу на них через систему заходів та інструментів управління.

Коло питань, що охоплюється поняттям «організація обліку» дуже широке та постійно змінюється під впливом зростаючих вимог до обліку, як до однієї з найважливіших функцій управління [19].

Розглядаючи питання адаптації ОБО бюджетних установ до сучасних умов та потенційних викликів (поглиблення цифровізації, урізноманітнення інформаційних систем обліку, поширення застосування ШІ в бухгалтерському обліку) слід виходити з того, що:

1) у зв'язку з тим, що ОБО це цілеспрямована діяльність керівника бюджетної установи зі створення, постійного впорядкування та удосконалення системи бухгалтерського обліку з метою продукування даною системою інформації, що задовольнятиме запити внутрішніх та зовнішніх користувачів, слід враховувати потенційну можливість їх збільшення, а також мати протоколи швидкого впорядкування та удосконалення системи бухгалтерського обліку бюджетної установи;

2) зважаючи на те, що об'єктом ОБО бюджетної установи є система бухгалтерського обліку (об'єкти обліку, рахунки, форма ведення, форма бухгалтерського обліку, тип (організаційна структура) бухгалтерської служби, види звітності, кадрове забезпечення, способи контролю її функціонування), а її метою є створення необхідних та достатніх умов для ефективного виконання системою бухгалтерського обліку інформаційної функції задля контролю, аналізу та подальшої розробки управлінських рішень, слід оцінити вплив цифровізації, існуючих програмних продуктів, ШІ на елементи її інтегрованого об'єкта та умови досягнення мети.

Так, І. Жиглей та інші [20] визначили низку правил організації бухгалтерського обліку з використанням інформаційних технологій (наділі – ІТ), які, на нашу думку, мають загальний характер. Разом з тим ідея визначення таких правил є слушною та для бюджетної установи такими правилами мають бути:

1) вивчення функціоналу інформаційної системи обліку на предмет її відповідності особливостям функціонування бюджетної установи (освіта, охорона здоров'я, охорона правопорядку, культура тощо), а також можливості її інтеграції з системами, що вже застосовуються та у повному обсязі відповідають існуючим інформаційним запитам;

2) визначення витрат на встановлення, експлуатацію, технічну підтримку та модернізацію ІТ;

3) встановлення рівня вимог до працівників бухгалтерської служби, дії яких гарантуватимуть ефективну експлуатацію ІТ, безпеку даних та визначення відповідності необхідних навичок їх фактичному рівню.

Процес ОБО бюджетної установи або її удосконалення з урахуванням можливості застосування нових ІТ має здійснюватися з суворим дотриманням принципів: законності (дотримання діючих нормативно-правових актам); оперативності (швидкості і своєчасності здійснення бухгалтерських операцій); адекватності (повноти і точності відображення даних); контрольованості (можливості проведення перевірки

функціонування системи бухгалтерського обліку); прозорості (зрозумілості дій з інформацією); ефективності (мінімізації витрат, дотримання режиму ресурсозбереження при створенні системи бухгалтерського обліку та забезпеченості її життєдіяльності); порівнянності (можливості проведення контрольних та аналітичних процедур) [10, с. 12-13].

Наразі слід визнати, що цифрова трансформація державного управління, управління публічними фінансами, діяльності казначейства, управління бюджетними установами, а також застосування нових комп'ютерних технологій бухгалтерського обліку певною мірою трансформувала ОБОДС, проте не змінила її концептуального змісту.

Сучасна ОБОДС, як і раніш, складається з трьох пов'язаних стадій, наслідки виконання яких створюють умови для ведення бухгалтерського обліку як технологічного процесу, в якому поєднується:

- жива праця працівників бухгалтерської служби;
- засоби праці, - технічне забезпечення бухгалтерського обліку (інформаційні комп'ютерні технології та технічні засоби, доречні та доступні продукти цифровізації);
- специфічні предмети праці, - паперові та електронні бухгалтерські документи, - носії первинної, поточної та звітної інформації.

Одним з головних факторів, що слід враховувати під час ОБОДС є те, що впровадження цифрових інструментів призводить до зміни в техніці збору та обробки облікової інформації.

Сучасні цифрові технології суттєво спрощують технологічний процес обробки даних, а саме: 1) збір та реєстрацію первинних даних з допомогою сучасних технічних засобів для обробки в програмі (введення первинних документів в програмному забезпеченні); 2) формування господарських операцій, структурування синтетичних та аналітичних рахунків, заповнення довідників постійною інформацією; 3) створення на базі електронного документа іншого документа із заповненими даними; 4) отримання результатів за звітний період на запит користувача (бухгалтерські довідки, управлінські звіти, регламентована звітність). Крім того, нові інформаційні технології створюють нові можливості для створення нових умов безпеки даних [12].

Отже, ОБОДС з урахуванням поширення цифровізації у державному (публічному) секторі та її проникнення в практику БОДС, матиме наступний зміст.

На першій, методичній стадії ОБОДС, що відповідає першому рівню системи бухгалтерського обліку, має бути здійснено: визначення комплексу заходів, що створюватимуть умови для первинного документування (вибір об'єктів первинного документування та носіїв первинної інформації, переліку форм первинних документів, встановлення способу їх складання з урахуванням поширення електронних бухгалтерських документів); 2) визначення об'єктів, встановлення строків та порядку проведення інвентаризації; 3) вибір методу оцінки нефінансових та фінансових активів; 4) калькулювання (визначення номенклатури статей витрат, способу калькулювання тощо); 5) визначення рахунків бухгалтерського обліку і розробка структури субрахунків та аналітичних рахунків (укладання робочого плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетної установи); 6) визначення переліку типових бухгалтерських проводок для бюджетної установи; 7) визначення переліку форм управлінської та іншої звітності, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку, способу та періодичності її складання.

Друга стадія організації бухгалтерського обліку - технічна, - це вибір форми обліку, що відповідає специфіці діяльності та розміру бюджетної установи. Фактично, бюджетна установа має визначитись з тими програмними продуктами, які будуть використовуватись для ведення бухгалтерського обліку (порівняльний огляд програмних продуктів для цілей обліку в бюджетних установах викладено у публікації [18], тому це питання в даній статті не розглядатиметься).

Найбільш відчутний вплив цифровізації здійснюватиметься на третю стадію ОБО, адже в її межах розв'язуватимуться питання організації діяльності працівників бухгалтерської служби. Зокрема, це стосуватиметься таких питань, як:

- визначення оптимальної структури бухгалтерської служби бюджетної установи (розподіл облікової праці за ділянками обліку): відбуватиметься реструктуризація в бік зменшення ділянок обліку з перерозподілом облікової праці за рахунок зменшення трудомісткості;
- встановлення норм праці та часу, необхідного для виконання робіт і визначення оптимальної чисельності бухгалтерів: мають бути переглянуті норми праці та часу, в наслідок чого відбудеться скорочення працівників бухгалтерської служби;
- набір кадрів та їх навчання: зростуть вимоги до знань та практичних навичок, виникатиме потреба у постійному підвищенні кваліфікації у зв'язку з розвитком ІТ та зміною інформаційних запитів для прийняття більш ефективних управлінських рішень у межах визначених повноважень;
- організація робочих місць працівників бухгалтерської служби: можуть зрости вимоги до технічного оснащення робочого місця, хоча, в окремих випадках, робоче місце може бути віртуальним, що обумовить скорочення експлуатаційних витрат (використання «хмарного» програмного забезпечення надає можливості роботи в одній інформаційній базі користувачам без додаткових витрат на облаштування окремого робочого місця та встановлення сервера);
- раціональне розміщення облікового апарату (розташування поруч з іншими функціональними підрозділами): за умов використання ІТ, як правило, дане завдання втрачає актуальність;

- встановлення належних інформаційних зв'язків між окремими відділами бухгалтерської служби, якщо такий поділ доцільний, та між бухгалтерською службою і підрозділами бюджетної установи, а також із зовнішнім середовищем (встановлення належного діловодства та документообігу): в умовах цифровізації завдання суттєво спрощується, якщо інформаційні технології в достатньому обсязі будуть використовуватись структурними підрозділами бюджетної установи;

- організація матеріального, інформаційного і технічного забезпечення працівників бухгалтерської служби: одне з головних завдань, від виконання якого буде залежати ефективність працівників бухгалтерської служби та якість інформації, необхідної для оцінки діяльності бюджетної установи;

- мотивація працівників бухгалтерської служби (оплата праці, інші види стимулювання): виконання даного завдання впливатиме на плинність кадрів, особливо тих, які у повному обсязі оволоділи інформаційними технологіями збирання, накопичення, групування, узагальнення та розкриття інформації для прийняття рішень;

- встановлення правильного і точного обліку роботи працівників, а також контроль за виконанням ними своїх функцій: важливе завдання, яке в умовах застосування ІТ суттєво спрощується та надає достатній обсяг інформації для оцінки ефективності окремого працівника бухгалтерської служби бюджетної установи;

- організація архіву бухгалтерських документів: застосування хмарних технологій нівелює експлуатаційні витрати, проте змінюватиме підходи виконання даного завдання;

- організація безпеки та захисту облікової інформації: є одним з головних завдань, виконання яких вимагатиме додаткових витрат для здійснення операційного контролю облікової інформації.

Слід також зазначити, що активне впровадження ІІІ в бухгалтерський облік також впливатиме на його організацію, - потенціал ІІІ, у т.ч. можливість його застосування, слід враховувати під час формування облікової політики та виконання окремих завдань на першій та третій стадії організації бухгалтерського обліку бюджетної установи.

Серед потенційного застосування ІІІ бюджетною установою є:

- використання системи введення даних на основі ІІІ з використанням алгоритмів машинного навчання та обробки природної мови для автоматизації вилучення, класифікації і введення фінансових даних. Такі системи можуть обробляти величезні обсяги даних із різних джерел з надзвичайною швидкістю та точністю. ІІІ значно пришвидшує процес введення даних, дозволяючи бухгалтерам обробляти більше транзакцій за менший час. Підвищення ефективності призводить до вищої продуктивності, оскільки фахівці можуть зосередитися на більш стратегічних завданнях, таких як фінансовий аналіз і планування [16];

- використання технології ІІІ для покращання прогностичної аналітики за рахунок підвищення точності моделей та деталізації висновків;

- використання чат-ботів з ІІІ для врахування постійних змін у бухгалтерському, фінансовому (податковому та бюджетному), трудовому та інших видах законодавства, норми якого регулюють діяльність бюджетної установи, у т.ч. змін вимог до звітності, зовнішніх умов функціонування бюджетної установи, що можуть бути істотними для врахування під час удосконалення облікової політики, а також можуть вплинути на оптимізацію кількості працівників бухгалтерської служби бюджетної установи.

Врахування визначених змін у процесі ОБО бюджетної установи, що спричинені цифровізацією публічного сектору, розширенням переліку ІТ, а також збільшенням сфери застосування ІІІ в БОДС, створить надійну інформаційну базу для прийняття управлінських рішень, оцінки ефективності, як бухгалтерської служби бюджетної установи, так і бюджетної установи загалом, а також суттєво покращить прозорість використання публічних коштів.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Публічний (державний) сектор України є одним із важливих компонентів економіки воєнного стану та повоєнного відродження загалом, тому його стан та перспективи покращення можуть бути встановлені за результатами аналізу показників використання публічних коштів, що наведені у фінансовій та бюджетній звітності суб'єктів державного сектору, у т.ч. бюджетних установ. Забезпечення необхідної якості та достовірності інформації, прозорості використання публічних коштів є головною метою модернізації бухгалтерського обліку суб'єктів публічного сектору. Активне впровадження цифровізації в публічному секторі національної економіки сприятиме досягненню означеної мети.

Зміни, що зумовлені впровадженням цифрових технологій в бухгалтерському обліку, стосуються всіх етапів технологічного процесу обробки інформації, тому вони мають бути враховані під час ОБО бюджетних установ задля створення належних умов для реалізації обраної облікової політики, а також врахування досягнутого рівня цифровізації бюджетних відносин, бухгалтерського обліку та загального управління бюджетною установою.

Впровадження викладених пропозицій з удосконалення ОБО бюджетних установ сприятиме врахуванню досягнутого рівня цифровізації бухгалтерського обліку, гарантуванню якості облікової інформації, всіх видів звітності, що складаються на її основі, забезпеченню прозорості використання

бюджетних коштів, а також посиленню євроінтеграційних процесів у сфері управління публічними фінансами.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні проблем подальшої цифровізації бухгалтерського обліку бюджетних установ, її впливу на облікову політику та організацію бухгалтерського обліку, а також організації кібербезпеки облікової інформації.

Література

1. Antwi, S., Ocansey, E. O. N. D., & Oppong, D. (2025). International Analysis of Public Sector Accounting and Fiscal Governance: A Systematic Literature Review. *Open Access Library Journal*, 12(8). DOI: 10.4236/oalib.1113859 URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=144639>
2. Tsianaka, E., & Stavropoulos, A. (2023). International Accounting Standards in the Public Sector: A Comparative Study of Greece and European Countries. *Theoretical Economics Letters*, 13(4), 808-843. DOI: 10.4236/tel.2023.134047 URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=126883>
3. Бардаш, С.В., Свірко, С.В., & Краєвський, В.М. (2024). Бухгалтерський облік в державному секторі: філософський дискурс розвитку освітнього компоненту: монографія. Київ: Інтерсервіс. 254 с.
4. Свірко, С. В., Дикий, А. П., & Самчик, М. Ю. (2017). Первинна організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах України: розробка робочого плану рахунків. «Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування, (1(79)), 53–65. URL: [https://doi.org/10.26642/jen-2017-1\(79\)-53-65](https://doi.org/10.26642/jen-2017-1(79)-53-65)
5. Крамаренко, К. М. (2021). Роль облікової політики у забезпеченні ефективної діяльності бюджетних установ. *Ефективна економіка*. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9413> DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.10.78>
6. Шутка, С. Є., Воляник, Г. М., & Колінько, Н. І. (2022). Модернізація обліку в установах державного сектору економіки. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. (29), 53-60.
7. Крамаренко, К.М. (2021). Роль облікової політики у забезпеченні ефективної діяльності бюджетних установ. *Ефективна економіка*. 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2021/80.pdf
8. Lutsyk, Y. O. (2019). Облікова політика суб'єкта державного сектору на сучасному етапі модернізації системи бухгалтерського обліку. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(28), 171–178. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i28.163920>
9. Шацкова, Л.П., & Фрайман, А.В. (2020). Особливості та проблемні аспекти формування облікової політики бюджетної установи. *Економіка: реалії часу*, 2(48), 92-100. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2020/No2/92.pdf>
10. Бардаш, С., Свірко, С., & Краєвський, В. (2023). Загальна концепція організації бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору. *Український економічний часопис*, (2), 10–16. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-2-2>
11. Шинкаренко, О. М., Гавриленко, В. О., & Андрусак, В. М. (2025). Методичні засади формування облікової політики суб'єктів державного сектору: контроль та ефективність. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*, (3), 122-131. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2025/3/EV20253_122-131.pdf
12. Бардаш, С. В., & Грабчук, І. Л. (2021). Цифрові технології в сфері бухгалтерського обліку: основні можливості та ризики. *Ефективна економіка*, 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9301> DOI: [10.32702/2307-2105-2021.9.18](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.9.18)
13. Sonjaya, Y. (2024). Evolving perspectives on public sector accounting practices. *Advances in Applied Accounting Research*, 2(2), 110-122. DOI: <https://doi.org/10.60079/aaar.v2i2.175>
14. Elnakeeb, S., & Elawadly, H.S.H. (2025). Automation and artificial intelligence in accounting: a comprehensive bibliometric analysis and future trends. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. URL: <https://doi.org/10.1108/JFRA-09-2024-0639>
15. Sampaio, C., & Silva, R. (2025). Digital Transformation in Accounting: An Assessment of Automation and AI Integration. *International Journal of Financial Studies*, 13(4), 206. URL: <https://doi.org/10.3390/ijfs13040206>
16. Роева, О. С., Головач, Г. В., & Шиш, А. М. (2025). Інтеграція штучного інтелекту в процеси бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю: від автоматизації до аналітики. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. Серія економічна. Серія юридична, (47), 122-133.
17. Пухальський, В., & Мовчан, В. (2025). Застосування штучного інтелекту у фінансовому обліку. *Modeling the development of the economic systems*, (4), 78–84. URL: <https://mdes.khmnmu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/684/694>
18. Кашперська, А. (2025). Деякі особливості цифровізації обліку в бюджетних установах. *Економіка та суспільство*, (75). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-72>
19. Бардаш, С.В. (2006). Організація обліку на підприємстві: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» усіх форм навчання. К.: МГУ. 219 с.
20. Жиглей, І. В., Лайчук, С. М., & Поліщук, І. Р. (2024). Використання інформаційних технологій у бухгалтерському обліку. *Економіка, управління та адміністрування*, (1(107)), 95–102. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-95-102](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-95-102)

References

1. Antwi, S., Ocansey, E. O. N. D., & Oppong, D. (2025). International analysis of public sector accounting and fiscal governance: A systematic literature review. *Open Access Library Journal*, 12(8). DOI: 10.4236/oalib.1113859. URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=144639>
2. Tsianaka, E., & Stavropoulos, A. (2023). International accounting standards in the public sector: A comparative study of Greece and European countries. *Theoretical Economics Letters*, 13(4), 808–843. DOI: 10.4236/tel.2023.134047. URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=126883>
3. Bardash, S. V., Svirko, S. V., & Kraievskiy, V. M. (2024). *Accounting in the Public Sector: Philosophical Discourse on the Development of the Educational Component: Monograph*. Kyiv: Interservice, 254 p.
4. Svirko, S. V., Dykyi, A. P., & Samchyk, M. Yu. (2017). Primary organization of accounting in budgetary institutions of Ukraine: Development of a working chart of accounts. *Bulletin of ZhSTU: Economics, Management and Administration*, no. 1(79), pp. 53–65. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2017-1\(79\)-53-65](https://doi.org/10.26642/jen-2017-1(79)-53-65)
5. Kramarenko, K. M. (2021). The role of accounting policy in ensuring the effective operation of budgetary institutions. *Efficient Economy*, no. 10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.10.78>. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9413>
6. Shutka, S. Ye., Volianyk, H. M., & Kolinko, N. I. (2022). Modernization of accounting in public sector institutions. *Public Administration and Governance in Ukraine*, no. 29, pp. 53–60.
7. Kramarenko, K. M. (2021). The role of accounting policy in ensuring the effective operation of budgetary institutions. *Efficient Economy*, no. 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2021/80.pdf
8. Lutsyk, Y. O. (2019). Accounting policy of a public sector entity at the current stage of modernization of the accounting system. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(28), 171–178. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcapt.v1i28.163920>
9. Shatskova, L. P., & Fraiman, A. V. (2020). Features and problematic aspects of forming the accounting policy of a budgetary institution. *Economics: Time Realities*, 2(48), 92–100. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2020/No2/92.pdf>
10. Bardash, S., Svirko, S., & Kraievskiy, V. (2023). General concept of accounting organization for public sector entities. *Ukrainian Economic Journal*, no. 2, pp. 10–16. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-2-2>
11. Shynkarenko, O. M., Havrylenko, V. O., & Andrusiak, V. M. (2025). Methodological foundations of forming accounting policy for public sector entities: Control and efficiency. *Economic Bulletin of Dnipro University of Technology*, no. 3, pp. 122–131. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2025/3/EV20253_122-131.pdf
12. Bardash, S. V., & Hrabchuk, I. L. (2021). Digital technologies in accounting: Main opportunities and risks. *Efficient Economy*, no. 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.18. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9301>
13. Sonjaya, Y. (2024). Evolving perspectives on public sector accounting practices. *Advances in Applied Accounting Research*, 2(2), 110–122. DOI: <https://doi.org/10.60079/aaar.v2i2.175>
14. Elnakeeb, S., & Elawadly, H. S. H. (2025). Automation and artificial intelligence in accounting: A comprehensive bibliometric analysis and future trends. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, ahead-of-print. DOI: <https://doi.org/10.1108/JFRA-09-2024-0639>
15. Sampaio, C., & Silva, R. (2025). Digital transformation in accounting: An assessment of automation and AI integration. *International Journal of Financial Studies*, 13(4), 206. DOI: <https://doi.org/10.3390/ijfs13040206>
16. Roieva, O. S., Holovchak, H. V., & Shysh, A. M. (2025). Integration of artificial intelligence into accounting and internal control processes: From automation to analytics. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law. Economic Series. Legal Series*, no. 47, pp. 122–133.
17. Pukhalskyi, V., & Movchan, V. (2025). Application of artificial intelligence in financial accounting. *Modeling the Development of Economic Systems*, no. 4, pp. 78–84. URL: <https://mdes.khmnu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/684/694>
18. Kashperska, A. (2025). Some features of accounting digitalization in budgetary institutions. *Economy and Society*, no. 75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-72>
19. Bardash, S. V. (2006). *Organization of Accounting at an Enterprise: Educational and Methodological Manual for Students of Specialty 7.050106 "Accounting and Audit" of All Forms of Study*. Kyiv: MIU, 219 p.
20. Zhyhlei, I. V., Laichuk, S. M., & Polishchuk, I. R. (2024). Use of information technologies in accounting. *Economics, Management and Administration*, no. 1(107), pp. 95–102. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-95-102](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-95-102)